

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช” สามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างความเห็นของครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับน้อย
2. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
3. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีบทบาทแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2547 ประกอบด้วยครู จำนวน 393 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 250 คน รวมจำนวน 643 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 150 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 96 คน รวมจำนวน 246 คน ได้มาจากการกำหนดสัดส่วนจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่ม แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประมวลแนวคิดจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชะอวดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำแบบสอบถามไปแจกกับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และนัดวัน เวลา ในการเก็บแบบสอบถามคืน

4.3 ถ้าแบบสอบถามได้รับกลับคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยจะไปพบกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองอีกครั้ง

4.4 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบแล้ว ผู้วิจัยจะคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์และประมวลผลหาค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows) ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างครูกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านคือ 1) ด้านการให้บริการแก่ชุมชน 2) ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น 4) ด้านการร่วมกิจกรรมกับชุมชน 5) เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างครูกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านก็ไม่แตกต่างกัน

3. บทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมกับชุมชน ด้านเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของประไพ สุรินทร์จนะ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน นอกจากนี้นโยบายการศึกษาของรัฐยังกำหนดว่าควรจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน และแก้ปัญหาของชุมชน การอาศัยสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการศึกษาจากรัฐเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอ จึงจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของท้องถิ่นหรือชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน เมื่อโรงเรียนได้อาศัยชุมชนเป็นแหล่งวิทยบริการและทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนก็สามารถที่จะบริการชุมชนและช่วยพัฒนาชุมชนควบคู่กันไป อาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนาชุมชนก็คือการพัฒนาโรงเรียน”

2. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างครูกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสรี สิงห์ไชย (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบุญณ์ แก้วขาว (2539 : 69) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถม คิริวัฒน์ ตามทัศนะของครูอาจารย์ในโรงเรียนที่มีเพศต่างกันไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันนับตั้งแต่การวางแผน การติดต่อประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสาร การให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือ ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมุ่งสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ในการที่จะพัฒนาโรงเรียนและพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. บทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศักดิ์ ทองพันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของผู้นำชุมชนกับผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษา ที่มีระดับ การศึกษาต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์สองทาง โดยโรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : 26)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ คือ

1.1 ผลการวิจัยที่พบว่าโรงเรียนมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับมาก จึงสมควรที่ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จะพิจารณาคงระดับหรือยกระดับบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้นานอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลการวิจัยที่พบว่าโรงเรียนมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามความคิดเห็นของครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมไม่แตกต่างกัน นับว่าเป็นผลดีในการนำแนวความคิดที่เข้าใจตรงกันมาหลอมเป็นหนึ่งเดียวเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย ทิศทาง วิสัยทัศน์ ส่งผลต่อคุณภาพ ประสิทธิภาพการศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช